

De čechoslovakiske Straffelovsforslag af 1926.

Af Professor CARL TORP.

Straffelovsreformer staar for Tiden paa Dagsordenen i de fleste europæiske Lande, ikke mindst i de ved Verdenskrigens Afslutning nyskabte Stater, hvor dels Trangen til en nationalt præget Lovgivning, dels Nødvendigheden af at tilvejebringe Retsenhed indenfor Statsomraader, der tidligere har hørt under forskellige Retsordninger, særlig gør sig gældende.

I Cechoslovakiet blev Arbejdet paa en saadan Reform paabegyndt allerede i 1920 og det første Resultat heraf foreligger i Udkast fra 1926, der paa Foranledning af det cechoslovakiske Justitsministerium er udgivet ogsaa i en tysk Udgave under Titelen: Vorentwürfe eines Strafgesetzes über Verbrechen und Vergehen und eines Übertretungsgesetzes.

Som det allerede fremgaar af Titelen, har den Kommission, der — i nøje Samarbejde med Justitsministeriet — har udarbejdet dette Udkast, og hvis Formand var Professor A. Miřička, ligesom herhjemme Torps Udkast, foreslaaet at behandle Forseelserne i en særlig Lov. Naar Udkastet ved Siden deraf opretholder den nedarvede Sondring mellem »Verbrechen« og »Vergehen«, lægger det ikke derved væsentlig Vægt paa Handlingens objektive Beskaffenhed — Retskrænkelsens Art — men paa Forbryderens Sindelag, idet »Verbrechen« er den Forbrydelse, der er

baaret af et gement Sindelag »niedrige Gesinnung«, medens den samme Handling, naar den er fremgaaet af andre Bevæggrunde, anses som »Vergehen«. Betydningen af denne Sondring er, at de to Grupper af Forbrydere anses med forskellig Straf — Kerker og Gefängnis — der udstaas paa forskellige Steder, saa at de to Grupper under Straffetiden aldrig kommer i Berøring med hinanden. Som karakteristisk Eksempel til Betydning af Udkastets System kan nævnes § 271 »Wer absichtlich einen anderen tötet wird mit Gefängnis vom 3 bis zu 15 Jahren bestraft« (α: Vergehen) og § 272 »Wer absichtlich einen anderen aus niedriger Gesinnung tötet, wird mit Kerker von 10 bis zu 20 Jahren oder mit lebenslangem Kerker bestraft« (α: Verbrechen). En nærmere Bestemmelse af Begrebet »niedrige Gesinnung« gives i § 14, 3. St.¹⁾.

Med Hensyn til Lovenes Struktur og Omraade skal endnu bemærkes, at de ogsaa gælder Militærpersoner, forsaavidt ikke andet udtrykkelig er udtalt (§ 4) og det siges i Motiverne, at de særlige militære Straffebestemmelser vil blive indskrænkede til det nødtørftigste Minimum. — En særlig Lov — omfattende baade den materielle Strafferet og Processen — skal dernæst finde Anvendelse paa Forbrydelser begaaede af Personer under 18 Aar.

En detailleret Gennemgang af Udkastenes enkelte Bestemmelser skal ikke her foretages. Kun Bestemmelser af særlig Vigtighed, eller som tager Stilling til stadig staaende Stridsspørgsmaal, skal omtales. Foreløbig haves herved kun Udkastet til Lov om Forbrydelser (Verbrechen und Vergehen) for Øje.

Medens Udkastet naturligvis fastholder den Sætning, at ingen kan straffes for en Handling, der ikke paa Be-

¹⁾ Hvor ikke andet siges, sigtes ved Paragrafangivelser til Vorentwurf über Verbrechen und Vergehen.

gaaelsestiden var strafbar (eller hvis Strafbarhed var bortfalden — f. Eks. ved Forældelse — ved den nye Lovs Ikrafttræden), anerkender det ellers, i Modsætning til næsten alle andre Love og Udkast, den Grundsætning, at Straffelovene har tilbagevirkende Kraft, saaledes at den nye Lov bringes til Anvendelse ogsaa, hvor den er strengere; dog med to Undtagelser: Der maa ikke idømmes længere Frihedsstraf end Maksimum af den, der var hjemlet ved den paa Handlingstiden gældende Lov, og naar denne Lov kun hjemlede Bødestraf, maa ingen anden Straf idømmes. Den i Motiverne givne Begrundelse for denne Fravigelse af de hidtil almindeligt anerkendte Grundsætninger, virker ikke meget overbevisende. Naar det særlig fremhæves, at Frygten for Misbrug, der stammer fra Oplysningstidens Kamp mod Statsmagtens (Enevældens) Vilkaarlighed, sanner Rod i Nutiden, hvor Domstolenes Uafhængighed er forfatningsmæssig sikret og Lovgivningsmagten helt er lagt i Folkets Haand, lyder dette ikke særlig betryggende i en Tid, der har set de nyeste Eksperimenter med »Proletariatets« Diktatur eller »Fascismens« faste Haand.

Om Udlevering af Forbrydere findes Regler i §§ 10 og 11, hvorved særlig bemærkes, at Udkastet i Modsætning til, hvad der er almindelig kontinental Ret, men i Overensstemmelse med engelsk Ret — bortset fra politiske Forbrydelser — tillader Udlevering ogsaa af egne Statsborgere dog paa Belingelse af, at den fremmede Stat, hvor Forbrydelsen er begaaet — kun til denne kan Indlændinge udleveres — forpligter sig til ikke at straffe den paagældende for andre Handlinger end dem, i Anledning af hvilke han er udleveret, og ikke strengere end hjemlet ved Hjemstatens Lov.

Med Hensyn til Tilregnelserformerne (Schuldformen) opererer Udkastet med en Tredeling: Absicht — altsaa en særlig skærpet Form af Forsæt — *Wissentlichkeit*, der nærmest svarer til, hvad vi kalder Forsæt, naar Retsforstyrrelsen ikke er direkte tilstræbt, og *Fahrlässigkeit*.

Da Absicht og Wissentlichkeit — skøndt det i Motiverne med nogen Ret fremhæves, at den, der tilsigter Forbrydelsen i Reglen er farligere end andre forsættigt handlende, idet han maa formodes, hvis Forsøget mislykkes, at ville forsøge paany — praktisk talt behandles ens, faar den tilsyneladende Tredeling ikke synderlig reel Betydning. De givne Definitioner tilsigter positivt at holde dolus eventualis udenfor Forsætsbegrebet. Paa den anden Side sonder Udkastet mellem grov og simpel Uagtsomhed. Til grov Uagtsomhed henregnes al bevidst Uagtsomhed og kun denne. At den ubevidste Uagtsomhed kan være ligesaa grov som mange Tilfælde af bevidst Uagtsomhed, synes overset. Formaalet med denne Distinktion har hovedsagelig været at aabne Adgang til at straffe grov (bevidst) Uagtsomhed i mange Tilfælde, hvor man har følt, at det er utilstrækkeligt blot at straffe den forsættelige Handling, men dog ikke har villet medtage al Uagtsomhed. Den samme Tanke har iøvrigt flere Steder faaet Udtryk ogsaa i de nyere danske Udkast uden at man der har følt Trang til at opstille en saadan almindelig Distinktion. Et andet Punkt, hvor denne faar Betydning er ved Bestemmelsen i § 16 om de ved en uforsættelig Følge kvalificerede forsættelige Forbrydelser, hvor Meningen — ifølge Motiverne — er, at den kvalificerede Straf kun skal indtræde, naar der m. H. t. Følgens Indtræden foreligger grov Uagtsomhed. Dette synes ganske vist ikke klart udtrykt ved §'ens Formulering: »wenn sich der Schuldige wenigstens der Möglichkeit bewusst ist, dass er durch sein Handeln diesen Erfolg herbeiführt«. Denne »Mulighed« vil den Handlende i mange Tilfælde være sig bevidst, uden at man derfor kan tale om Uagtsomhed, endsige grov Uagtsomhed, idet Muligheden ikke behøver at have været saa nærliggende, at det kan forlanges, at dette burde være bestemmende for hans Handlemaade¹⁾.

¹⁾ Jfr. herved min Kritik i mit Udkast Motiver S. 32--33 af K. U. 1912 § 42, der har en lignende Affattelse.

At Affattelsen saaledes ikke helt svarer til det, der ifølge Motiverne har været tilsigtet, kan dog muligvis skyldes en Mangel ved den tyske Oversættelse.

Af den Grundsætning, at den utilregnelige Følge af en Handling er uden Betydning for Strafbarheden, har Udkastet (§ 17) draget den — logisk saa nærliggende — Slutning, at den, der ved sin Handling har fremkaldt Fare for et ved Straffebestemmelser værnet Retsgode α : praktisk talt har handlet uagtsomt, ikke skal undgaa Straf blot fordi Følgen tilfældigt afværges. M. a. O. Retsforstyrrelsens Indtræden kræves ikke til Straf for Uagtsomhed. I Overensstemmelse hermed foreskriver f. Eks. § 279 i al Almindelighed Straf for den, der hidfører Fare for en andens Død eller grov Legemsbeskadigelse. At dette er logisk og konsekvent fra Tilregnelseslærens Standpunkt, kan ikke bestrides. Det er dog vel tvivlsomt, om de praktiske Hensyn, der i andre Lovgivninger har ført til en almindelig Begrænsning af Strafansvaret paa dette Omraade, ikke er saa vægtige, at det er betænkeligt at tage denne Konsekvens.

Beligselserne for Forsøgets Strafbarhed angives i § 18 ved Ordene: Wer mit dem Entschlusse, eine strafbare Handlung zu begehen, sie unternimmt, wird, wenn die Tat nicht vollendet wurde . . . bestraft. Af Motiverne fremgaar, at man har villet holde sig neutral i Striden mellem den objektive og den subjektive Forsøgsteori — skøndt Sympatien aabenbart er paa den sidstes Side — at man har villet udelukke fra Strafbarheden, ialtfald de fjernere Forberedelseshandlinger, men alligevel har villet drage Grænsen videre end angivet ved den gængse Formel: »Begyndelse paa Iværksættelsen«. Det kan dog næppe bestrides, at Udkastets Regel er mindst lige saa flertydig og vilkaarlig som hin berømte og omdisputerede Frase. I §'ens 3. St. udtales udtrykkelig, at ogsaa (alle) utjenlige Forsøg er strafbare, men at Benyttelse af overtroiske Midler er straffri. Forsøgsstraffen er ligesom i de nyere danske Udkast principielt den samme som for fuldbyrdet Forbry-

delse, med Adgang til Strafnedsættelse, naar den Maade, hvorpaa Forsøget er udført, vidner om ringe Fasthed i Forsættet eller ringe Farlighed hos Gerningsmanden.

Om Retsvildfarelse bestemmer § 20, 2. St., at Uvidenhed om Handlingens Retstridighed (der ikke skyldes faktisk Vildfarelse) kan medføre Strafnedsættelse og under særlige Omstændigheder Straffrihed, dog ikke, hvis Handlingen kan medføre Frihedsstraf over 5 Aar. Bortset fra denne sidste Begrænsning stemmer Reglen altsaa med N. Strfl. og de nyere danske Udkast.

I Tilregnelighedsspørgsmaalet gennemfører Udkastet i det hele den psykologiske eller maaske snarere den saakaldte biologisk-psykologiske (blandede) Metode. (Nogen Særregel om Beruselsens Indflydelse paa Tilregneligheden findes ikke¹⁾). Den saakaldte formindskede Tilregnelighed giver Adgang til (fakultativ) Strafnedsættelse (§ 77). For begge Grupper bestemmes, at de paagældende, hvis de er almenfarlige, indsættes i en Anstalt for syge Fanger (§§ 54 og 55), hvor Straffen, hvis en saadan er idømt, bliver at udstaa.

Om Nødret indeholder § 23 en meget vidtgaende Regel, idet den hjemler Straffrihed for Handlinger, hvorved nogen søger at afvende en ham eller andre umiddelbart truende Fare, naar han har gjort dette paa forsvarlig (angemessener) Maade. Da der ikke opstilles nogen Relativitetsgrundsætning, henskydes i Virkelighed Afgørelsen helt til Dommerens fri Skøn. Efter Udtalelserne i §'ens 2. St. (og Motiverne) synes det at være Meningen, at Straffrihed i Reglen kun skal være udelukket, naar det Gode, til Værn for hvilket Handlingen foretages, har et uforholdsmæssigt ringere Værd end den ved Handlingen voldte Skade. Undtagelse gøres dog for det Tilfælde, at den handlende var forpligtet til at udsætte sig for Faren (Soldaten, Brand-

¹⁾ Derimod findes i Übertretungsgesetz § 37 hjemlet Straf for selve Beruselsen i visse Tilfælde.

manden), eller naar det ellers billigvis kan forlanges, at han afholder sig fra en saadan Handling, fordi han selv har forskyldt Faren, kunde afværge den paa anden Maade eller, som ovenfor bemærket, fordi det truede Godes Værdi er uforholdsmæssig ringere end den forvoldte Skade. Er en Overtrædelse af Nødrettens Grænser undskyldelig, kan Straffen frit nedsættes.

Om Nødværge giver Udkastet (§ 24) en tilsvarende Regel, blot uden de ovennævnte Undtagelser; den falder altsaa ret nær sammen med Reglerne i N. Strfl. og de nyere danske Udkast. Ogsaa Bestemmelsen om Overskridelse af Nødværgerettens Grænser stemmer i Hovedsagen med disse sidste.

Ogsaa Bestemmelserne om Medvirken til Forbrydelser (§ 25) stemmer ret nær med de danske Udkast. Kun er Bestemmelsen om Straffrihed ved Tilbagetræden noget videregaaende. Hvis en Persons Medvirken ikke er afsluttet, kræves kun frivillig Tilbagetræden; hvis den er fuldendt, at han hindrer Forbrydelsen eller Anvendelsen af det af ham til Raadighed stillede Middel.

Om Paatalereglerne (§§ 26—30) er der kun Anledning til at fremhæve, at der synes altid at være Adgang til privat Paatale ved Siden af offentlig Forfølgning. Iøvrigt afviger Bestemmelserne ikke væsentlig fra de tilsvarende i nyere Love og Udkast.

Angaaende Strafophør kan bemærkes, at Bøder i visse Tilfælde (§ 48 jfr. nedf.) kan søges betalt i den skyldiges Dødsbo, hvis dette er beriget ved den strafbare Handling (§ 31). — Iøvrigt bortfalder ogsaa idømt Bødestraf ved den skyldiges Død. Forældelse saavel af Paataleretten som af idømt Straf er hjemlet ved alle Forbrydelser. Ved Benaadning kan ikke blot Straf men ogsaa Sikkerhedsforanstaltninger bortfalde. Dette sker dog kun, naar det udtrykkelig er udtalt i Benaadningsdekretet, der ogsaa kan hjemle Rehabilitation og Udslettelse af Straffekortet. Iøvrigt henhører Spørgsmaalet om de sidstnævnte Foranstaltninger

under Domstolenes Paakendelse, hvorom nærmere Regler gives i §§ 37 og 38. Har Udslettelse af Strafferegistret fundet Sted, maa ingen Meddelelse om Domfældelsen gives nogen (end ikke Retten) og den Dømte er — adspurgt angaaende Generalia — ikke pligtig at oplyse noget herom.

I tredje Kapitel (§§ 41—92) behandler Udk. samlet Straffe og Sikkerhedsforanstaltninger (Anbringelse i Arbejdshus; i Anstalt for syge Fanger [navnlig utilregnelige eller formindsket tilregnelige, jfr. ovenf.] eller i Sikringsanstalt [farlige, uforbederlige] — endvidere Udvisning, Tab af Næringsret o. l., Værtshusforbud, Konfiskation og Offentliggørelse af Dommen). Dødsstraf og Legemstraffe kender Udkastet ikke. Iøvrigt sondres mellem Hovedstraffe og Bistraffe.

I. Hovedstraffene er Tugthus (Kerker), Fængsel og Bøder; for Forseelser — og kun for disse — anvendes Hæfte (1 Dag til 3 Maaneder). Tugthus og Fængsel er sideløbende. Begge kan idømmes paa Livstid eller paa Tid — Tugthus fra 1 Maaned til 20 Aar, Fængsel fra 14 Dage til 15 Aar. De udstaas, hvis Straffetiden er 1 Aar eller mere, henholdsvis i Tugthuse eller Fængsler. Er Straffen kortere udstaas den i særlige Afdelinger af Arresthusene — altsaa afsondret dels indbyrdes, dels fra Varetægtsfangerne.

Som tidligere bemærket anvendes Tugthusstraf paa »Verbrechen«, Fængsel paa »Vergehen«, en Sondring der ikke bygger paa Retskrænkelsens objektive Grovhed, men paa Forbryderens Sindelag, saaledes, at de Forbrydelser der fremgaar af et gement Sindelag, er Verbrechen. Om Fuldbgyrdelsen af Straffe og Sikkerhedsforanstaltninger gives i 4. Kapitel (§§ 93—135) udførlige Regler.

Bøder idømmes i Reglen med et fast Beløb med et ret højt Maksimum (100 000 Kč. o: f. T. 11 à 12 000 Kr.). Men finder Retten, at selv Bødens Maksimum ikke vilde gøre saadant Indgreb i den dømtes vanlige Lefevod, som Retten efter Omstændighederne finder passende, forbeholder

den sig at forhøje Bøden med et Beløb, der svarer til den dømtes gennemsnitlige Indtægt i en Tid fra 7 Dage til 8 Maaneder. Den talmæssige Fastsættelse af Bøden foretager Retten da senere efter at have faaet Oplysning om den dømtes Gennemsnitsindtægt i de seneste Aar, hvorom Skattemyndighederne er forpligtede til at give Retten indgaaende Oplysning. — Det ses, at denne Ordning praktisk talt nærmer sig stærkt til det i Finland og Sverige indførte og hos os foreslaaede Dagsbod-System. — Bøderne tilfalder Staten. Men den Forurettede har Krav paa at faa Erstatning for Skade, forvoldt ved Gerningen, dækket af Bøden, hvis Dækning ikke kan faas paa anden Maade. Af Resten dannes en Fond, der anvendes til Fordel for løsladte Straffanger og for disses Familier under Straffuldbyrdelsen. Undtagelsesvis kan ogsaa heraf ydes Understøttelse til saadanne Skadelidende, der ved Handlingen har lidt en særlig følelig Skade. I Stedet for Bøden kan, naar denne ikke vilde ramme den skyldige selv, eller naar Gerningen skyldes Hang til Lediggang, som Hovedstraf idømmes Tvangsarbejde fra 1 til 28 Dage.

II. Som Bi- eller Tillægsstraffe nævner Udkastet følgende:

1) Paa lignende Maade som efter T. U. § 48 og D. K. U. 1923 § 53, 1. St. kan Bøde idømmes som Tillægsstraf, naar Lovovertrædelsen skyldes Vindesyge. Den fastsættes og anvendes paa samme Maade som andre Bøder. (§ 48).

2) Har den skyldige i sin Formue Genstande, hvormed han ved Forbrydelsen er blevet beriget, eller som han har skaffet sig for saadanne eller andet Ækvivalent for dem, kan de eller deres Værdi inddrages. Udbyttet heraf anvendes ligesom Bøderne. (§ 49).

3) Frihedsstraffe indtil 1 Aar kan, naar den skyldige har lagt særlig Raahed, Uforskommethed eller Arbejdslede for Dagen, skærpes ved Faste (Vand og Brød) i højst 6 Uger fordelt med højst 3 ikke sammenhængende Dage om Ugen.

4) Ved Tugthusstraf under 1 Aar kan og ved samme Straf over 1 Aar skal Retten tillige frakende de borgerlige Ærerettigheder for en Tid dobbelt saa lang som den idømte Straf, dog ikke under 3 og ikke over 10 Aar.

III. Som Sikkerhedsforanstaltninger nævnes:

1) Hensættelse i en Tvangsarbejdsanstalt i Stedet for Straf under lignende Betingelser som efter T. U. §§ 52—53 og K. U. 1923 §§ 65—67 indtil Formaalet er opnaaet, dog mindst i 1, højst i 5 Aar. (§ 53).

2) Anbringelse i en Anstalt for syge Fanger af Sindsyge, Aandssvage, drikfældige, legemlig eller aandelig svækkede eller formindsket tilregnelige Forbrydere. (§§ 54—57).

3) Anbringelse i en Forvarings-(Sikkerheds-)Anstalt af recidiverende almenfarlige og uforbederlige Forbrydere — efter Straffens Udtaaelse. Dog kan Retten, naar Straffen ikke er over 5 Aars Tugthus, bestemme, at ogsaa Straffen skal udstaas i Forvaringsanstalten. I Anstalten bliver den skyldige indtil Formaalet er opnaaet, dog mindst 5 Aar. (§ 58).

4) Udvisning af Udlændinge, der dømmes til Tugthus eller til Fængsel i mindst 1 Aar. (§ 59).

5) Fortabelse af Næringsret eller Forbud mod Udøvelse deraf for en Tid af 1 til 5 Aar. (§ 60).

6) Værtshusforbud fra 6 Maaneder indtil 3 Aar. (§ 61).

7) Konfiskation af Genstande ved hvis Hjælp den strafbare Handling er udført, som er frembragt ved denne eller som aabenbart er bestemt til Begaaelse af en saadan, hvis den offentlige Sikkerhed eller Orden kræver dette. (§ 62).

8) Offentliggørelse af Dommen i det offentliges, den krænkedes eller (efter hans Begæring) den uskyldig tiltaltes Interesse. (§ 63).

Om Straffens Udmaaling gives i §§ 64—81 en Række Bestemmelser, hvoraf her særlig skal fremhæves følgende:

Skønnes det, at Straffen for en Person under 30 Aar

ikke vilde blive under 1 og ikke over 8 Aar, og at den sigtede er »besserungsdürrtig«, kan Retten indenfor disse Grænser fastsætte en Straf af relativt ubestemt Varighed, der udstaaes i en Forbedringsanstalt for Voksne. Straffens virkelige Varighed bestemmes paa Grundlag af det ved Opdragelsen opnaaede Resultat af en særlig Fængselsret. (§ 67, jfr. § 114).

Som særlige Strafforhøjelsesgrunde foruden Gentagelse og Erhvervsmæssighed nævnes, at den skyldige har forledt en Person under 18 Aar til en Forbrydelse (Verbrechen oder Vergehen) og, at et Organ for den offentlige Magt har begaaet Forbrydelsen ved Udøvelsen af sit Embede eller sin Tjeneste. (§ 75). — Endnu bemærkes, at betinget Dom kan gives ikke blot, hvor Straf idømmes, men at ogsaa visse Sikkerhedsforanstaltninger — Hensættelse i en Tvangsarbejdsanstalt eller Anstalt for syge Fanger samt Tab af Næringsret eller Forbud mod Udøvelse af en vis Virksomhed paa lignende Maade kan gøres betinget. (§§ 91 og 92).

Kap. IV giver som tidligere berørt — udførlige — Regler om Fuldbrydelse af Straf og Sikkerhedsforanstaltninger. — Under Justitsministeriet oprettes et Centralraad bestaaende af Repræsentanter for Regeringen, Medlemmer valgte af Nationalforsamlingen og Fagmænd efter Regler, der nærmere fastsættes ved Anordning. Endvidere oprettes ved hvert Tugthus, Fængsel eller Sikringsanstalt et Tilsynsraad bestaaende af en af Justitsministeriet udnævnt Kommissær som Formand samt Medlemmer valgte af vedkommende Kommunalbestyrelse samt Fagmænd valgte af Ministeriet. Kommissæren skal opfylde Betingelserne for at beklæde Dommerembede. Endelig oprettes for hver af de nævnte Anstalter en Fængselsret, bestaaende af en af Justitsministeriet dertil beskikket Dommer som Formand samt to Bisiddere valgte for 3 Aar af Justitsministeriet efter Indstilling af Tilsynsraadet. De maa opfylde Betingelserne for at fungere som Nævninger.

Medens iøvrigt Enkelthederne forbigaaes, skal bemærkes, at legemlig Revselse heller ikke kendes som Disciplinærstraf, og at disse Straffe i lempeligere Tilfælde ikendes af Anstaltens Direktør og, hvor der er Tale om strengere Disciplinærmidler, af Fængselsretten, der ogsaa paakender egentlige i Anstalten begaaede Forbrydelser, naar Straffen ikke kan overstige 1 Aars Tugthus, samt virker som Appellinstans m. H. t. de af Direktøren idømte Disciplinærstraffe, naar disse overstiger et vist Minimum. Endelig har Fængselsretten som allerede tidligere berørt den endelige Afgørelse angaaende Detentionens Varighed, hvor denne ikke fikseres i Dommen — Forbedringsanstalten for Voksne, Forvaringsanstalterne — ligesom den træffer Afgørelse om betinget Løsladelse.

Om Fuldbyrdelse af Bødestrafen bestemmer § 129, at der kan gives Henstand indtil 3 Maaneder og Adgang til Betaling i Afdrag, ligesom Retten kan bevilge den Dømte Ret til at arbejde Bøden af, og skal paalægge ham dette, hvis Bøden ikke kan inddrives. Nærmere Regler om Inddrivelsen gives ved Anordning, Omsættelse til Frihedsstraf (Afsoning) synes ikke at være hjemlet.

Iøvrigt gives nærmere Regler om betinget Løsladelse, Prøvetiden og Tilsyn med de betinget løsladte samt Tilbagekaldelse, hvorom Bestemmelse ligeledes tages af Fængsels- (eller Fange-) Retten.

En almindelig Redegørelse for Udkastets specielle Del vilde føre for vidt og næppe have tilstrækkelig Interesse. Om denne skal derfor kun gøres nogle spredte Bemærkninger.

Ved visse Angreb paa Statens indre eller ydre Sikkerhed kan det i Dommen bestemmes, at en vis Del af den dømtes Formue skal tilfalde Staten som Erstatning for den ved Handlingen voldte Skade. (§§ 148, 165).

§ 210 straffer den, der ophidser til almindelig (massen-

hafte) Ikke-Opfyldelse af offentlige Forpligtelser, hvorved formentlig sigtes til almindelig Skattenægtelse, Nægtelse af at opfylde Værnepligten o. l. — Naar Udkastet i Forbindelse hermed vil straffe offentlig Ophidselse til at begaa Forbrydelser samt Indgaaelse af Komplot om Begaaelsen af en Række særlig nævnte grovere Forbrydelser, forklares dette ved, at Forsøgsreglerne drager ret snevre Grænser for Forsøgets Strafbarhed. — Meget vidtgaaende (og sikkert højst betænkelig) er Bestemmelsen i § 214, der straffer den, som offentlig roser eller udtrykkelig billiger en Forbrydelse, roser Gerningsmanden, belønner ham eller i den Hensigt at lægge sin Billigelse af Gerningen for Dagen, yder eller indsamler til Ydelse af Erstatning for Straffen. Af lignende Art er § 218, der rammer offentlig Ophidselse mod enkelte Befolkningsgrupper paa Grund af Nationalitet, Sprog, Race o. l.

Bestemmelserne om Pengefalsk finder Anvendelse ogsaa paa visse offentlig autoriserede Obligationer og Aktier, der lyder paa eller kan transporteres til Ihændeleveren samt dertil hørende Kuponer og Taloner.

I 11. Kapitel behandles Udkastet som »Strafbare Handlinger imod Erhvervsordningen« en Række ret heterogene Forhold: Ulovlig Forledelse til Udvandring, Krænkelser af de med Post-, Telegraf- eller Telefonbesørgelse forbundne Pligter, uberettiget Drift af Telegraf eller Telefon, Varefalsk, illoyal Konkurrence, Krænkelser af Sandhedspligten ved offentlig Regnskabsaflæggelse m. m., af Aktieselskabers o. l. Selskabers Bestyrelse etc., ulovlig Indvirken paa Børspriser, Forvanskning og Ændring af Grænseskæl og Misbrug af unge Personers Arbejdskraft. Herom giver § 234 den tilsyneladende meget strenge Regel, at Anvendelse af Personer under 16 Aar til et Erhverv, der udsætter deres Sundhed eller legemlige eller sædelige Udvikling for Fare, straffes med Fængsel indtil 6 Maaneder eller Tugthus indtil 1 Aar, hvorved bemærkes, at det ikke kræves, at nogen Skade er sket.

Angaaende strafbare Handlinger mod Familien kan bemærkes, at ved Ægteskabsbrud begge Parter straffes — og med samme Straf. Straffens Fuldbyrdelse betinges dog af, at Ægteskabet opløses senest 1 Aar efter at Straffedommen har faaet Retskraft.

I Sædelighedskapitlet bemærkes, at Straffen for Voldtægt efter vor Opfattelse er sat meget lavt — hvis Samleje er opnaaet ved »farlige Trusler« Tugthus fra 6 Maaneder til 5 Aar eller Fængsel fra 3 Maaneder til 3 Aar; hvis det er tiltvunget ved Vold Tugthus fra 1—8 Aar eller Fængsel fra 6 Maaneder til 5 Aar. — Blodskam mellem besvoglede straffes ikke. — Krænkelser af Blufærdigheden straffes kun naar den sker offentlig eller overfor Personer under 18 Aar.

Fra Kapitlet om Angreb paa Liv og Legeme bemærkes, at § 281 straffer den, der ved Samleje eller paa anden Maade udsætter en anden for at blive smittet med en Kønssygdom. Hvad der skal forstaas ved »paa anden Maade«, er ikke helt klart. Da Forseelsesloven — med en meget mildere Straf straffer den Kvinde, der skøndt lidende af Kønssygdom tager Stilling som Amme og den, der tager en Kvinde til Amme for et af Syfilis lidende Barn etc., maa der i § 281 vel nærmest være tænkt paa andre Kønsforbindelser end Samleje. — Det af en Læge med den besvangredes Samtykke foretagne Drab af Foster er straffrit foruden i Nødretstilfælde: 1) naar Besvangrelsen utvivlsomt har fundet Sted ved Voldtægt o. l. eller ved Misbrug af en Pige under 16 Aar; 2) naar der er Grund til at frygte, at det til Verden bragte Barn vilde være svært aandelig eller legemlig belastet; 3) naar den frugt-sommelige Kvinde allerede har 3 Børn, som hun maa forsørge, eller naar hun allerede har født mindst 5 Gange — i begge Tilfælde dog kun, naar det under Hensyn til hendes Forhold ikke med Billighed kan fordres af hende, at hun fører Svangerskabet til Ende, (§ 286) — altsaa en Række Tilfælde, hvor man har plejet at tale om »social« Indikation.

Ved Brandstiftelse etc. er Synspunktet »Fremkaldelse af Almenfare« gennemført i sin Renhed. (15. Kap.).

I 18. Kapitel (§§ 315—338) behandles Berigelsesforbrydelser og andre Formuekrænkelser. Kravet om Berigelseshensigt fastholdes ved Tyveri, Underslæb, Afpresning, Røveri, Bedrageri, Aager, Hæleri (?) og Krænkelser af Fordringshavere — derimod ikke ved et af de Forhold, der i de danske Forslag behandles som Utroskab (unehrliche Verwaltung (§ 318)). Den Fordringshaver, der fordrer eller modtager Betaling eller Sikkerhedsstillelse for en ham tilkommende Fordring, kan ikke straffes (§ 332). Meget vidtgaaende synes Bestemmelsen i § 337, 2. og 3. St., der straffer den, der lover, tilbyder eller yder en anden samt den, der lader sig tilsige, fordrer eller modtager en Formuefordel for at afholde sig fra at byde paa en offentlig Auktion.

Det samlede Indtryk af de foreliggende Udkast er, at de paa mange Omraader staar paa et fremskredent af den moderne Kriminalogi stærkt paavirket Standpunkt og langt mere frigjort fra den klassiske Skoles Doktriner end f. Eks. de nyeste tyske Forslag. Paa enkelte Punkter spores dog endnu en Vedhængen ved forældede Synspunkter — paa den anden Side, navnlig i den specielle Del, undertiden en vis Tilbøjelighed til vel radikale Eksperimenter. Det maa imidlertid herved erindres, at Talen er om et rent foreløbigt Udkast — et Forarbejde, der ventelig endnu skal gennem mangan Skærsild. Og Erfaringen andetsteds fra viser, at saadan Skærsild i Reglen virker stærkt modererende — om ikke reaktionært. Ialtfald fortjener Udkastet Opmærksomhed. Danske Læsere vil paa adskillige Punkter blive slaaet af en paafaldende Overensstemmelse med de danske Udkast, der kunde tyde paa, at disse har været ialtfald nogle af Udkastenes Forfattere bekendte, skøndt de intetsteds nævnes i Motiverne.
